

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคกระแสโลกาภิวัตน์และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทำให้การไหลบ่าเข้ามาของวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว วัฒนธรรมนั้นเป็นรากฐานของสังคมไทยมาเป็นเวลาช้านาน แต่ปัจจุบันวัฒนธรรมจากภายนอกประเทศนั้นมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของคนในชาติมากกว่าที่เคยเป็นมาในอดีตและกระทบต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมในท้องถิ่น เช่น เพลงและภาพยนตร์ของประเทศเกาหลีนั้นกระทบต่อวัฒนธรรมของประเทศไทยในด้านการแสดงออกที่คนไทยมีความสุภาพเรียบร้อย ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลเกาหลีได้พัฒนาประเทศมาจากรากฐานวัฒนธรรมของตัวเอง (culture based development) และพัฒนามาเป็นสินค้าวัฒนธรรม ส่งออกไปขายในประเทศแถบเอเชียและได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี ในอดีตการพัฒนาทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น กลุ่มประเทศที่มีน้ำมันก็จะมี ความมั่งคั่งร่ำรวย แต่ปัจจุบันเมื่อทรัพยากรธรรมชาติเริ่มร่อยหลอลง ทรัพยากรทางวัฒนธรรมได้กลายมาเป็นวัตถุดิบสำคัญในการพัฒนาเป็นสินค้าประเทศที่มีทุนทางวัฒนธรรม มีองค์ความรู้ มีเอกลักษณ์ค่อนข้างเด่นชัด การพัฒนาสินค้าวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ การสนับสนุนเงินทุนการผลิตสินค้าวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็น ประเทศเกาหลีได้เป็นตัวอย่างหนึ่งในการที่รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการลงทุนเพื่อพัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรม โดยกำหนดนโยบายเรื่องการผลิตสินค้าทางวัฒนธรรมสู่ตลาดเอเชียอย่างชัดเจนและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน¹

นโยบายวัฒนธรรมเชิงรุกในฐานะสินค้าตัวหนึ่ง หรือการรับเอาวัฒนธรรมประเทศอื่นเข้ามาในสังคมทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในเวลาอันรวดเร็ว นั้นกระทบต่อรากฐานวัฒนธรรมดั้งเดิมในท้องถิ่นที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนและเอกลักษณ์ความเป็นชาติที่ส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของแต่ละประเทศ ทำให้องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโกได้รับเอาอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดก

¹ ประภัศร โพธิ์ศรีทอง. (2556). *โลกาภิวัตน์กับการจัดการวัฒนธรรม*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://oknation.nationtv.tv>. [2563, 1 มิถุนายน].

วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Convention for the Safeguarding of the Intangible Culture Heritage) ในการประชุมวาระครั้งที่ 32 ของยูเนสโก ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส โดยกำหนดข้อตกลงร่วมกันระหว่างรัฐภาคีที่มีจุดประสงค์สงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น ภาษา ศิลปะการแสดง งานช่างฝีมือดั้งเดิม เป็นต้น เป็นการเคารพมรดกโลกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ของชุมชน กลุ่มชน และปัจเจกบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 มาตรา 4 ได้นิยามคำว่าวัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีตประเพณี พิธีกรรม และภูมิปัญญาซึ่ง กลุ่มชนและสังคมได้ร่วมสร้างสรรค์ สืบส่ง ปลูกฝัง สืบทอด เรียนรู้ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งด้านจิตใจและวัตถุ อย่างสันติสุขและยั่งยืน วัฒนธรรมไทยจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญสำหรับสังคมไทยและส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชนที่ ประกอบขึ้นเป็นราชอาณาจักร สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทที่สำคัญของวัฒนธรรมไทยที่จะช่วยยึดเหนี่ยวประชาชนหรือชุมชนเข้าไว้ด้วยกันและจำเป็นที่จะต้องให้ความเคารพในการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงตามสภาพการณ์ในปัจจุบันให้มีการสืบทอดอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

เนื่องจาก พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 และพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2522 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ทำให้มีบทบัญญัติหลายประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันที่จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะวัฒนธรรม อันดีและทรงคุณค่าของชาติ รวมถึงศิลปินแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิทางวัฒนธรรม หรือบุคคลที่มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมอาจได้รับผลกระทบที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขกฎหมายที่ทำให้เกิดการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและส่งเสริมจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงศิลปะวัฒนธรรมของชาติดังกล่าว โดยได้มีการตราเป็นพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 โดยให้ยกเลิกพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2486 พระราชบัญญัติระเบียบกรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2486 พระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

ปัจจุบันประเทศไทยยังมีกฎหมายที่มีสาระสำคัญเป็นการคุ้มครองด้านวัฒนธรรมหลาย ฉบับนอกจากพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 เช่น พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2540 แต่กฎหมายดังกล่าวยังไม่มีกระบวนการที่ชัดเจนในการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น วัฒนธรรมทางภาษา การสร้างสรรค์ทางภาษา รวมทั้ง การแสดงออกโดยใช้ภาษาเป็นสื่อถ่ายทอด ศิลปะการแสดงและ

การดนตรี การปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม ประเพณีหรือเทศกาล ความรู้และการปฏิบัติของชุมชน หรือท้องถิ่น งานช่างฝีมือดั้งเดิม ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิชาการ ศิลปะ คุณค่าทางจิตใจ หรือผลงานอันควรค่าแก่การรักษาไว้สืบต่อไป ประกอบกับองค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้มีการแบ่งประเภทของมรดกทางวัฒนธรรมออกเป็นสองประเภท ได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) และได้ส่งเสริมให้ประเทศต่าง ๆ มีมาตรการในการสงวนรักษา และให้ความสำคัญแก่มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ประเทศไทยในอดีตมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมได้รับการคุ้มครองในบางส่วนเท่านั้น เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ซึ่งดำเนินการไปตามพระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แต่ยังมีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมบางส่วน เช่น องค์ความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางวัฒนธรรม ที่ยังไม่ได้รับการปกป้องคุ้มครองอย่างจริงจังและเป็นระบบดังที่กล่าวมาในข้างต้น

เมื่อกล่าวถึงมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2559 มาตรา 3 ได้นิยาม “มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” หมายความว่า “ความรู้ การแสดงออก การประพฤติปฏิบัติ หรือทักษะ ทางวัฒนธรรมที่แสดงออกผ่านบุคคล เครื่องมือ หรือวัตถุ ซึ่งบุคคล กลุ่มบุคคล หรือชุมชนยอมรับและรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน และมีการสืบทอดกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งโดยอาจมีการปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของตน” และในมาตราเดียวกัน “ชุมชน” หมายความว่า “กลุ่มคนกลุ่มเดียวหรือหลายกลุ่ม ที่มีความรู้ มีการประพฤติปฏิบัติสืบทอด หรือมีส่วนร่วมในมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนั้น มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแสดงถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผู้คนและชุมชนที่กำลังถูกคุกคามจากความสูญหายหรือเปลี่ยนแปลง ไปอันเป็นผลจากความขัดแย้ง ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการปกป้องคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเพื่ออนุรักษ์ตามอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ค.ศ. 2003 ขององค์การสหประชาชาติเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (ยูเนสโก) ทั้งนี้ ยูเนสโกมีความพยายามที่จะให้ประเทศสมาชิกมีมาตรการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ มีการจัดทำทะเบียนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในฐานะที่เป็นอนุสัญญาอันเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศ² โดย

² กองกฎหมายการศึกษาและวัฒนธรรม. (2559). *เจตนารมณ์พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. หน้า 1.

³ สุดแดน วิสุทธิลักษณ์. (2560). *มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ : บทเรียนจากเพื่อนบ้าน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

วัฒนธรรมนั้น ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแต่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไข และกาลเวลา เมื่อมีการสร้างสรรค์ คิดค้นสิ่งใหม่วิธีใหม่ที่ไขแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการของสังคมได้ดีกว่า ด้วยเหตุนี้ การรักษาวัฒนธรรมเดิมไว้ได้จึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาวัฒนธรรมนั้นให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพตามยุคสมัย⁴

กระทรวงวัฒนธรรมเห็นถึงความสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จึงได้มีการเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และได้มีมติเห็นชอบในอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนและรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พร้อมให้ประเทศไทยเข้าไปเป็นภาคีในอนุสัญญาดังกล่าว คณะรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เสนอร่างกฎหมายโดยมีหลักการให้มีกฎหมายว่าด้วยมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ส.น.ช.) และได้ผ่านความเห็นชอบจาก ส.น.ช. เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2558 “พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2559” ตราขึ้นเป็นประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2559 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2559 เป็นต้นไป ซึ่งหน่วยงานราชการที่กำกับดูแลคือ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (กระทรวงวัฒนธรรม) ซึ่งทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการเป็นกลไกสำคัญในการพิจารณา และให้ความเห็นชอบนโยบาย และแผนการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาฯ และแผนงานหรือโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้⁵ นอกจากนี้ยังมีอีกหลายประเทศที่ให้ความสำคัญในการคุ้มครองมรดก หรือสินค้าทางวัฒนธรรม เช่น ในประเทศญี่ปุ่นที่มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรม (Law for the Protection of Culture Property Act) ที่วัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางวัฒนธรรม หรือ อย่งในประเทศเกาหลีใต้ที่สนับสนุนการพัฒนาด้านวัฒนธรรมเพื่อนำไปใช้ประโยชน์⁶ เช่น ในกรณีของ Agust D (Min Yoon Gi หรือ Suga ศิลปินวง BTS (Bangtan Sonyeondan)) ที่นำเครื่องดนตรีโบราณของเกาหลีผสมเข้ามาในเพลงโซโล่เดี่ยวอย่างเพลง Daechwita ตามชื่อของแนวดนตรีโบราณพื้นบ้านของเกาหลี ซึ่งใช้

⁴ มูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย. (2544). *โครงการศึกษาวิจัยและจัดทำกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. หน้า 3.

⁵ วนิกา อินทรอำนาจ. (2560). *พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. หน้า 2.

⁶ มูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 4. หน้า 3.

ในกองทัพสมัยก่อน บรรเลงเพื่อสรรเสริญ ปลูกความฮึกเหิม ในผลงานเพลงจนกลายเป็นที่โด่งดังไปทั่วโลก

กลไกในการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมนั้นหรือการทำงานของภาครัฐเพื่อให้มีประสิทธิผลหรือบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบาย โดยทั่วไปจะใช้เงินทุนหรือกองทุนสนับสนุนการทำงาน โดยตราขึ้นเป็นพระราชบัญญัติ เช่น พระราชบัญญัติการบริหารกองทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายการคลัง พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น ก่อนที่ พ.ร.บ. วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 จะประกาศและมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2553 คณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม ก่อตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวัฒนธรรมโดยการแต่งตั้งของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (ส.ว.ช.) โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวัฒนธรรม⁷ เช่น ส่งเสริมกิจกรรมการจัดการแสดง การจัดนิทรรศการทางศิลปะและกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ, ช่วยเหลือผู้มีผลงานทางด้านวัฒนธรรมและศิลปิน ในด้านสวัสดิการและความเป็นอยู่ ส่งเสริมการเรียนการสอนด้านศิลปะและวัฒนธรรม และการสืบทอดงานศิลปะทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้านศิลปะและวัฒนธรรม เป็นต้น และตามมาตรา 23 ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวคณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ เช่น บริหารกองทุนให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ พิจารณาอนุมัติโครงการหรือกิจกรรมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชนที่ขอรับการอุดหนุนจากกองทุนให้สอดคล้องกับนโยบายวัฒนธรรมของชาติในเรื่องการศึกษา วิจัย พัฒนา ฟื้นฟูอนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่งานวัฒนธรรม ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมที่ได้รับการ ส่งเสริม เป็นต้น⁸

จากการทบทวน วรรณกรรมและการทบทวนรายมาตราของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2559 นั้น พบว่าพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมิได้มีการบัญญัติหรือครอบคลุมถึงกองทุนหรือคณะกรรมการกองทุนดังเช่นที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 ทั้งที่เป็นกลไกสำคัญในการอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่

⁷ กองกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม. (2561). *แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนากองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2564 (ระยะ 4 ปี)*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.culture.go.th>. [2563, 1 มิถุนายน].

⁸ กองกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม. (2561). *ความเป็นมาของคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.culture.go.th>. [2563, 1 มิถุนายน].

จับต้องไม่ได้ ด้วยความสำคัญของปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาแนวทางการจัดตั้งกองทุนและการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ในครั้งนี้

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาและสภาพปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
3. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนวัฒนธรรมและการจัดตั้งกองทุนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
4. เพื่อหาแนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยในชั้นกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนั้น ได้มีการบัญญัติในเรื่องการจัดตั้งกองทุน แต่เมื่อมีการประกาศบังคับใช้กลับไม่มีข้อบัญญัติในเรื่องการจัดตั้งกองทุน ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแล้วพบว่าการจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนั้นจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ผู้ศึกษาจึงอยากให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในรูปของกองทุนและการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายอื่นๆและกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งเน้นศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวความคิด ทฤษฎี ความหมายเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและการจัดตั้งกองทุนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2559 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หนังสือ

บทความ วารสาร ตลอดจนเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและของต่างประเทศในการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและการจัดตั้งกองทุน การสนับสนุนงบประมาณ การมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการคุ้มครองส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบในการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวทางในการจัดตั้งกองทุนเพื่อคุ้มครองส่งเสริมมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

เป็นการศึกษาวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล ได้แก่ ตัวยกกฎหมายในรูปแบบของรัฐธรรมนูญ ประมวล พระราชบัญญัติ ผลงานวิจัย หนังสือ ตำรา บทความ รายงานการศึกษา วิทยานิพนธ์ วารสารทางกฎหมายและเอกสารต่างๆ ในรูปแบบอื่นๆ รวมทั้งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับประเด็นที่ได้ตั้ง สมมติฐานไว้

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้ทราบถึงความเป็นมา สภาพปัญหา และมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
2. ทำให้ได้ทราบถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
3. ทำให้ได้ทราบแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนวัฒนธรรมและการจัดตั้งกองทุนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม
4. ทำให้ได้ทราบถึงแนวทางแก้ไข ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

1.7 นิยามศัพท์

วัฒนธรรม (Culture) หมายความว่า ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงามของสังคม ความเจริญนั้นแสดงออกได้ด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียว ก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีของประชาชน วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญ

งอกงามทั้งทางจิตใจและทางวัตถุ สิ่ง que แสดงให้เห็นวัฒนธรรมของสังคมมีหลายอย่าง เช่น ความรู้สึกนึกคิดของสมาชิกในสังคม การรู้จักควบคุมอารมณ์โดยเฉพาะเมื่อเกิด ความขัดแย้ง มารยาทที่ขัดเกลาเรียบร้อย สภาพเหมาะสมสอดคล้องตามบริบทของ สถานการณ์ ความรู้จักรักษาสิทธิของผู้อื่นและของตน

มรดกทางวัฒนธรรม (Tradition) หมายความว่า สิ่งที่มนุษย์ในอดีตที่ผ่านมาได้ เคยสร้างไว้ เพื่อใช้ประโยชน์ในการใช้สอย ทั้งในการดำรงชีพและพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่ง จัดเป็นหลักฐานทางวัฒนธรรมโดยฝีมือมนุษย์ในอดีต

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (Cultural heritage) หมายความว่า ความรู้ การ แสดงออก การประพฤติปฏิบัติ หรือทักษะ ทางวัฒนธรรมที่แสดงออกผ่านบุคคล เครื่องมือ หรือวัตถุ ซึ่งบุคคล กลุ่มคน หรือชุมชนยอมรับและรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน และมีการสืบทอดกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งโดยอาจมีการปรับเปลี่ยนเพื่อ ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของตน

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) หมายความว่า เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นกายภาพ โดยครอบคลุมทั้งมรดกทางวัฒนธรรมที่ เป็นวัตถุเคลื่อนที่ได้และวัตถุที่เคลื่อนที่ไม่ได้

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) หมายความว่า การปฏิบัติ การสื่อสาร การแสดงออก ความรู้ ทักษะ รวมทั้งเครื่องมือ วัตถุ สิ่งประดิษฐ์ และพื้นที่ทางวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ

กองทุน (Fund) หมายความว่า กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม